

Romane și Cîntece

DE

HEINE

189307

—+—
TRADUCERI IN VERSURI

DE

St. O. IOSIF

BUCURESCI

—
EDITURA LIBRĂRIEI H. STEINBERG

10, STRADA GABROVENI, 10

—
1901

Donațiul
ION BOG

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE ȘI EDITURĂ «MINEVA». — BUCURESCI

Ernst

În orașelul Düsseldorf, către sfârșitul secolului al 18-lea, dintr'o familie de neguțători, s'a născut unul din cei mai mari lirici ai zilelor noastre: Heinrich Heine.

În apropiere, «noptatecul» Rin își duce valurile; oglindind ruini mărețe de burguri, leagănă în cursul său epopeea unui întreg popor — frumoasele legende, tradiții și cîntece vechi ce-au fermecat copilăria poetului.

În casa părintească, Heine apucase vremuri tulburate. Prin pacea de la Lunneville (1801) tot țărmul stîng al Rinului cade sub stăpînirea Francezilor. Născut în acea epocă de redeșteptare, Heine a fost unul dintre cei mai inspirați apostoli ai principiilor revoluției franceze în Germania.

Ca prunc arată o precocitate rară. La zece ani scrie o poveste cu strigoii și alte spaime care uimi bătrînii și avu darul să bage 'n florii pe mica Charlotte, surioara lui.)*

Comerciantul Salomon Heine — fire ușuratică și cam mărginită — nu se ocupa nici de afaceri, nici de educația copiilor; soția lui însă era o femeie superioară, cu o bogată cultură literară și artistică. Mîndria de mamă visa pentru odorul său «poleții cei mai strălucitori» în dregătoria încărcată de fireturi a imperiului napoleonean; ast-fel plătea cu bani scumpi dascălii cei mai iscusiți din oraș, ca să desăvîrșească instrucțiunea acestui diavol de copil. Între altele, Harry trebuia să învețe vioara, cu toate că nici odată nu și-a dat osteneala să se deprindă cu mînuirea acestui instrument. Tolănit pe sofa, cu minile după cap, s'adincea tot-d'a-una în visuri, în vreme ce profesorul — măsurînd odaia în sus și'n jos -- executa singur cele mai frumoase compoziții.

---

*) Originalul acestui manuscris a dispărut în timpul marelui incendiu din Hamburg, dimpreună cu alte hîrtii, între cari se găsea și actul ce purta data nașterii poetului. Există o controversă asupra acestei date. Unii biografi spun 13 Dec. 1797, alții 1799. «Lucrul de căpetenie este că m'am născut» — a zis Heine.

Maî rău a pătit-o dascălul de danț — un omuleț scund și uscățiv. Harry — într'un moment de furie — îl asvirli pe fereastră : o figură de joc pe care bietul *Tanzmeister* de sigur n'o știuse pîn'atunci ; — și Heine n'a mai jucat.

Pe vremea aceea, în casa negustorului din Düsseldorf, venea adesea-ori un unchiu bătrîn, din ramura olandeză a familiei. Acel unchieș era o ființă ciudată și plină de taîne, un original, cavaler de moda veche și colecționar maniac de anticării prețioase. Multe istorii extraordinare va fi povestit micului nepot, jucându-l pe genunchi ! Iar acesta, când începu să cunoască buchile, se furișa tiptil în docta bibliotecă a unchiului ! Acolo zăceau vrașițe hîrtoage groase, tratate vechi despre științele oculte — magie și astrologie. Heine desgroapă dintr'un saltar ziarul-manuseris al unui strămoș aventurier de prin secolul al 18-lea. Călare pe un tom din operele lui Paracelse, copilul hărăzit muselor călătorea într'o lume de povești ; răsfoind misteriosul caet trăia în vis toate minunățiile săvârșite de străunchiul său, poreclit în familie «Cavalerul» sau «Orientalul», — iar bătrâna pisică din vecini venind din când în când să-î mai țină de urit în singurătatea mansardei, îi nălucea ca o crăiasă fermecată din «O mie și una de nopți».

Ast-fel imaginația viitorului poet prinse aripî...

În școală era printre cei d'intăiu. Spiritul ager și extraordinara-î putere de asimilare cuceresc pe bătrânul rector al liceului catolic din Düsseldorf, Schallmeyer, care fără sfială preda cele mai libere doctrine de filosofie păgână. Asupra lui Heine moșneagul acesta avu o înfrîurire neștearsă.

Tot atunci, ca o sfidare a societății, tînărul licean începu să cerceteze o casă urgisită și singuratecă de la marginea orașului, unde locuia văduva călăului din Goch. «Bătrâna vrăjitoare» — cum o numia poporul — avea o fată, Sefchen. Heine petrecea bucuros în societatea lor, atras negreșit mai mult de strania frumusețe a fetei, decât de farmecele «vrăjitoareî» ; — acolo auzi multe povești lugubre, descântece și bocete străvechi, moștenite în taină din bunî-străbunî...

* * *

În asemenea împrejurări a crescut cîntărețul iubirii.

Mușcase din celebritate când preferințele familiei îl silesc la 1814 să intre ca «ucenic» în contoarul unui bancher din Frankfurt. Avîntul uriaș ce luase casa Rotschild după prăbușirea marelui imperiū, amăgește tînărul în planuri de milionar... Un unchiu putred de bogat îl chiamă la Hamburg și-î pune la dispoziție o casă de comision ; — dar el serie versuri de dragoste și firma *Harry Heine & Comp.* se duce pe apa Sâmbetei.

Hotărît să înădească firul studiilor întrerupt se înscrie atunci la universitatea din Bonn, ca student în drept, și urmează cursuri de literatură; trece în curînd la Göttingen, apoi la Berlin; ocupîndu-se mai mult cu lucrări literare și filosofice, încheie prin 1825 studiile și-și părăsește religia.

În acest răstimp duce viața de student german; la Nordeney face cunoștință cu marea; pretutindenî ia parte la agitațiile politice, cercetează toate cenaclele literare de p'atunci, — în deosebî salonul celebrei Rahela Levin. Spirituala femeie reușise să grupeze cele mai marcante personalități literare de pe vremuri, — entusiastă, căuta se reîmprospăteze cultul bătrînului Goethe.

Copil răsfațat al acestui salon, Heine ajunge în curînd favoritul publicului. La 1827 un librar prea cunoscut din Hamburg, Kampe, editează «Cartea Cîntecelor» — eveniment ce pricinui revoluție în lirica germană. Povestea acestor cîntece minunate este astăzi știută de toți.

În casa bancherului de zeci de orî milionar din Hamburg întîlnise poetul sărac pe aceea care fu menită să-i înspire două poeme fără pereche în literatura universală: «*Intermezzo liric*» și «*Heimkehr*». Frumoasa verișoară bălaie în cîntece ne apare cu desăvîrșire transfigurată, ca și Laura de Novi sau Beatrix Portinari. Fetița de banher însă n'a înțeles nimic din tot acel straniu amestec de lirism și ironie, din acele zîmbete ascunse 'n lacrimi, acea fantezie nebună care nu cîntea nici femeia, nici patria germană, nici chiar pe Dumnezeu.

Heine era student în Göttingen cînd primi vestea despre cununia Amaliei cu bogatul Iohn Friedländer. «Vreme de trei ani studiasem pandectele cînd în ziua 'ntîia de Maiu am auzit că logodnica mea s'a măritat... Era întîia zi de Maiu; primăvara suridea pe cîmpie...»

De atunci necredincioasa muri pentru poet; fantoma iubită îl urmărește însă toată viața, de-alungul numeroaselor aventuri de dragoste, în momente de veselie sau de tristețe, amărîndu-i chiar și cele din urmă zile ale unei îndelungate agonii... Cînd, după unsprezece ani de rătăcire și suferință, regăsește pe adorata de odinioară — o umbră de femeie acum — poetul spunea că «lumea miroase a viorele uscate», iar, mai tîrziu, unui amic: «Am rimat versuri viața întregă ca să plîng o iubire din tinerețe...»

* * *

Cu inima rănită, revoltat de ostracismul care-i bîntuia operele, ia hotărîrea să-și «scuture de pe încălțăminte praful patriei sale».

În ziua de 1 Maiu 1831 pleacă la Paris unde-l așteaptă zile senine de sărbătoare și ani întunecați de suferință. În acest «infern pentru îngeri și

raiu pentru demoni», trăește Heine restul vieții sale, regretind în dese rânduri «fumul albastru ce se 'nnalță din ogeacurile germane». Dornic de viața mare, liberă, s'aruncă orbește în valurile Parisului, și cîntă în versuri frivole nesfîrșitul șirag de *deae minores*: Seraphine, Angeliqne, Diana, Kitty, etc.

Iubind pe Francezi, această «privighetoare cuibărită în peruca lui Voltaire» cîștigă repede dragostea lor; original și vecinic de spirit, saloanele îi deschid amîndouă porțile. Delicatul Gérard de Nerval face cunoscut publicului francez operele poetului despre care s'a zis că, cel mai spiritual francez după Voltaire a fost un neamt».

Era p'atunci în floarea vîrstei. Romanticul Theophile Gauthier ni-l zugrăvește ast-fel în stilul lui înflorit :

«Un bărbat frumos între trei-zece și trei-zece și cincî de ani, avînd înfățișarea unei sănătăți robuste. Văzîndu-i fruntea înaltă, albă și pură ca marmura, adumbrită de bogata podoabă de păr bălaiu, l-ai fi crezut ca Apolon German. Ochiî albaștri scăpărau de lumină și inspirație; obrajiî rotunzi, plîni, de un contur elegant, nu erau vestejiți de lividitatea romantică la modă în acea vreme; din potrivă, îți dau impresia clasică a trandafirilor ce se deschid; nasul covoiat într'o ușoară îndoitură ebraică strica intenția ce avusese de a fi grec, fără să-i schimbe puritatea liniilor; ruja buzelor imbinată «ca două rime frumoase» împrumută în timp senin o expresie fermecătoare întregii figurî; dar, cînd vorbea, din arcul lor de văpae porneau șuerînd, săgeți ascuțite și spinoase, ghimpîi sarcasticii cari țintea totdeauna fără greș, — căci, de cînd lumea, nimeni n'a fost mai dîrz contra prostiei; surisul divin de sol al muselor era întovărășit de rinjala satirului».

Odată — prin 1832 — rătăcind pe străzile cartierului latin, surprinde într'o prăvălie de mode un superb profil de fecioară încadrat de bucle negre și iluminat de doi ochi mari; peste cite-va zile Heine era fericit și mîndru de-o asemenea comoară și arătînd-o amicilor, zicea : «Nu cred că femeea lui Candaules să fi fost mai frumoasă» !

Matilda — «*die Französin*» — avea opt-spre-zece ani : o normandă capricioasă, naivă, de-o ignoranță fermecătoare. După un an de căsătorie liberă devine soție legitimă și toată viața n'a citit un rînd din operele lui. Heine o iubea ca pe o jucărie scumpă...

Dar zilele de sărbătoare se sfîrșiră repede.

Intr'o după amiază senină de Maiu a anului 1848, gardienii Luvrului zăriră un bărbat de vîrstă mijlocie, cu ochi plecați, figura posomorită de o

barbă fantastică, girbovit și palid tărîndu-se șovăelnic pe sub bolțile mărețe ale Museului către sala din fund unde Venus domnește singură...

Acest om nu era altul decît Heinrich Heine, frumosul zeu olimpic de odinioară...

«La picioarele ei am zăcut multă vreme» — ne povestește în prefața ultimelor poezii «*Romancero*» — și-am plîns atît de amar încît chiar piatra s'ar fi mișcat. Dar zeița însăși căta miloasă la mine, și în acelaș timp nemîngăiat de tristă, par'că ar fi voit să-mi spună: «Aû nu vezi tu că brațe n'am și nu pot să te-ajut?...»

Din acea zi, Heine își ia rēmas bun de la viață. Paralizia generală îl culcă în pat: timp de șapte anî poetul îndură pedeapsa unui trai fără nădejde; atunci scrie inspăimîntătoarea *Carte a lui Lazăr* — epilog plin de suflul morții, unde setea oarbă de viață luptă pentru întietate cu idealismul cel mai pur.

Ca să poată zări în jurul său, trebuia să ridice pleoapa cu degetul: «ca un spectru zăbovea încă la fereastra mormîntului său ca să privească batjocoritor lumea în care trăise odată»

Visitele amicilor se răresc din ce în ce; în afară de credincioasa Matilda cite-va figuri de femei iubite mai luminau abia singurătatea fioroasă din *Matratzengruß* (salteaua — mormînt, cum o botezase).

Una dintre acestea fu «la Mouche» — o tînēră doamnă, germană de origine — și care îi slujea de secretar, căci genialul poet nu mai putea scrie.

Totuși spiritul lui fermecător străluci pină în cele din urmă zile într'un corp istovit, măcinat de dureri — fenomen singular care dă acestei vieți o tragică măreție. Cînd un amic bine-voitor îl întrebă dacă s'a împăcat cu Dumnezeu, Heine răspunde zîmbind: «Fii pe pace! *Dieu me pardonnera; c'est son métier!*».

... Tîrziu, în noaptea de 17 Februarie 1856, se săvîrși din viață. Intr'o dimineată tristă și friguroasă, vre-o sută de persoane—între cari T. Gauthier și A. Dumas — alcătuiră convoiul spre cimitirul Montmartre...

* * *

Astăzi, mormîntul lui Heine e simplu; minî necunoscute îi aduc prinos de flori.

[Dar nimeni de atunci n'a mai cîntat așa de frumos iubirea.]

Paris, 1901.

ST. O. I.

VEDENIA

M'a desfătat un vis frumos
Și negrăit de fioros :
Mi-e încă mintea tulburată
Și-mă bate inima speriată...

— Mă pomenesc într'o grădină
Fantastică, de farmec plină,
Cu multe flori în multe fețe,
Neasemănate 'n frumusețe...

Imă ciripesc atâtea neamuri
De paseri mici, săltînd pe ramuri ;
Măreț se 'ngîină zorile,
Stropind cu aur florile.

Mă 'mbată mîndre buruiene,
Adie vînturile-alene...
Umblam și nu știam anume
De-s pe pămînt orî pe-altă lume.

La mijloc sta o minunată
Fîntînă 'n marmură curată;
Alătura o fată dalbă
Clătea mereu o pînză albă...

Obraji duișoi; în ochi — un raiu;
Un chip de sfint cu păr bălaiu;
Și nu știu cum, dar mî-a părut
Străin, și-atît de cunoscut!

Frumoasa mea da zor, da zor
Și tot cînta fermecător:
«Curgî, apă, curgî frumos și lin,
Și spală pînza mea de in!»

Spre dînsa pașii-mî abătuî
Și 'ntreb: «O n'ai putea să-mî spuî,
Minune de copilă dalbă,
Pe seama cui spelî pînza albă?»...

Ea repede-mî șoptește: «Iat-o!
Cămașa morții ți-am spălat-o!»...
Și cum grăi, cum ai clipi,
Ca spuma totul se topi. —

Intr'o sălbatecă pădure
Mă pomenesc umblînd aiure:
Creșteaă copacii pîn' la cer, —
Și-am stat uîmit de-atît mister...

Ascult în adîncimi, departe
Cum aue-a pustiū și-a moarte...
În deset urma mi se pierde —
Și-ajung într'o dumbravă verde.

La mijloc, subt un vechiū stejar,
Daū de frumoasa fată iar;
Și cum o vād mă ia fiorul:
Ea minuiă acum toporul!

Cïoplea 'n tulpină, și-avinta
Toporu 'n aer, și cînta:
«Topor micuț, topor sglobiū
Dă-î zor, să facem un sicriū!»

Spre dînsa pașii-mi abātu
Și 'ntreb: «O n'ai putea să-mi spuī,
Minune dalbă de copilă,
Ce-mi tot cïoplești tu fără milă?»

Ea repede-mi șopti: «Zoresc,
«Sicriul tăū să-l isprăvesc!»
Dar cum grăi, cum ai clipi,
Ca spuma, totul se topi. —

Părăgini, veștede cîmpii
S'aștern în jur pustiū, pustiū...
Eū nu pricep cum s'a făcut:
Stam aiurit, cătam pierdut...

Pornesc încet pe calea lungă:
Departe văd o albă dungă...
Alerg spre ea, alerg — și iată!
Daă iar de prea frumoasa fată.

Cum o zăresc, mă prinde 'nghițul:
Ea mînuia acum hîrlețul!
Părea un înger alb de pază,
Și totuși mă umplea de groază...

Frumoasa mea da zor, da zor
Și tot cînta fermecător:
«Maî sapă, drag hîrleț, maî sapă,
Să pregătim curînd o groapă!»

Spre dînsa palid m'abătuî,
Și 'ntreb încet: «O vreî să-mî spuî,
Copilă dalbă, înger dulce,
Acolo cine-o să se culce?»

Ea repede-mî șopti: «Rămîi!
Ți-am așternut de căpătîi» —
N'apucă vorba să sfîrșască,
Și groapa fioroasă cască...

Dar cum privesc la ea, mă 'ntunec,
Și mă 'nfior simțînd c'alunec
Pe gura gropîi, aiurit —
Atuncî din somn am tresărit!

ROMANȚE

VOCEA MUNTELUI

Pe văi un călăreț pribeag
Coboară abătut.

«Logodnica m'așteaptă 'n prag

Orî m'a uîtat de mult?» —

Un glas din văi s'a smult:

«Uîtat de mult!»

Și călărețul, coborînd,

Oftează cu amar:

«Văi, iată-mă-s așa curînd

Uîtat, șters dintre vii?»

Plîng văile pustii:

«Șters dintre vii!»

Și-l prind florii morții reci

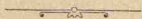
Pe tristul călăreț.

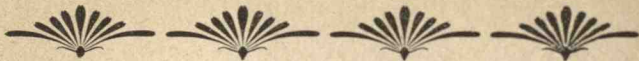
«Mai bine-atunci să dorm pe veci

Intr'un mormînt tăcut!» —

Trist văile-aû gemut:

«Mormînt tăcut».

GRENADIRII

Din Rusia doi grenadiri se pornesc
Voioși să-și revadă iar Franța.
Dar cînd aū intrat în hotarul nemțesc,
Atunci își pierdură speranța.

Atunci aū aflat dureroasele știri
Că gloria Franței s'a stins:
Infrînte, sdrobite sînt marile oștiri
Și Cesarul, Cesarul e prins!

Atunci își plecară triști frunțile lor
Și plînseră cei doi tovarăși.
Iar unul a zis: «Cumplit mă măi dor,
Cumplit mă ard rănile iarăși!»

A zis celălalt: «Un vis fuse tot,
Și moartea mă-ar fi mult măi bine!
Am însă nevastă, copii, și nu pot
Să mor, că-s pierduți fără mine!»

«N'am zor de nevestă, n'am zor de copil,
Un dor măi frumos m'a cuprins ;
Cerșască pe drumuri ori făcă ce-or ști :
Cesarul, Cesarul meu, prins !

«Curînd o, prietene, mort voiû zăcea :
Ascultă-mi un singur cuvînt !
Cadavrul cu tine în Franța mi-l ia,
Mă 'ngroapă 'n al Franței pămînt !

«Dar crucea onoarei mi-o prinde la pîept
Aproape de inima-mi stînsă ;
Așază-mi și flinta la umărul drept
Și spada de mijloc încînsă.

«Așa voiû veghea în mormînt, ascultînd
O strajă ce pare că doarme...
Ci 'n vis auzi-voiû iar tunul urlînd
Și tropot și zîngăt de arme !

«Cesarul meu trece 'n al luptei avînt
Pe groapă-mi, — și 'n spade ce scapăr'
Atunci, înnarmat mă înnalț din mormînt,
Cesarul, Cesarul să-mi apăr !»

DOI FRAȚI

Sus pe stîncă 'n noapte-adîncă
Un castel străvechiu se vede.
Dar în valea de sub stîncă
Fulgeră loviri de spede.

Frați se bat acolo 'n vale,
Prinși de furie turbată.
Spune, ce prilej de jale
Li împinge să se bată ?

Laura cu ochi de pară
A încins frățeasca ură :
Amîndoi se'namorară
De frumoasa ei făptură.

Dintre dinșii însă, care
E mai brav s'o cucerească ?
Nu-î alt chip de împăcare —
Spedele să hotărăscă !

Și se luptă și se'nfruntă,
Loviturile se'ncură...
Conteniți bătaia cruntă,
Frați nebuni, orbiți de ură !

Ah, tu vale sîngerată !
Ceasul rău, ah ! iată bate !
Și-amîndoî cad morți deodată,
Fratele ucis de frate. —

Multe secole trecură,
Multe vor mai trece încă ;
Și castelu 'n surpătură
Stăruie pustiū pe stîncă.

Dar la ora cea fatală
Valea se deșteaptă 'n șoapte :
Frații din mormînt se scoală
Și se bat în ori-ce noapte.

DON RAMIRO

„**D**onna Clara! Donna Clara! *Fanango*
De amar de ani iubită!
Tu-mi dorești de-acum peirea,
Mî-o dorești neîmblînzită!»

«Donna Clara! Donna Clara!
Visul vieții e feeric!
Dar e fioros în groapă
De pustiū și de 'ntuneric!»

«Donna Clara! Fii voioasă,
Don Fernando va să vie
La altar, mîni, să te ducă —
Și mă chemă la cununie?»

«Don Ramiro! Don Ramiro!
Vorba ta amar mă doare,
Maî amar chîar ca ursita
Stelilor ne 'ndurătoare».

«Don Ramiro ! Don Ramiro !
Uită jalea ta de moarte ;
Pe pământ sint multe fete :
Cerul însuși ne desparte».

«Don Ramiro ! Biruit-ai
Mauri mulți, în luptă grea —
Te învinge și pe tine
Și să vii la nunta mea !»

«Donna Clara ! Donna Clara !
Da, ți-o jur, da, vii la nuntă !
Vreai să joc un rînd cu tine :
Noapte bună ! Vii la nuntă !

«Noapte bună !» — Și răsună
Geamul. Singur, în tăcere
Impietrit stătù Ramiro ;
Și 'n sfîrșit în noapte pîere. —

In sfîrșit, din lupta oarbă
Ziua biruie senină ;
Se desfășură Toledo
Ca o falnică grădină.

Splendide sclipesc la soare
Monumente, mari palate ;
Virfurile de biserică
Toate 'n aur par suflate.

Ca un zumbet viu de-albine
Cîntă clopotele 'n zare,
Psalmidii evlavioase
Se înalță din altare...

Dar spre piață 'ntoarce-ți ochii :
Din mareața catedrală
Sumedenie de lume
Furnică și dă năvală:

Cavaleri, frumoase doamne,
Curtizani în haîne scumpe, —
Sună clopotele clare,
Orga sgomotos irrumpe.

Dar prin mijlocul mulțimii
Ce sfioasă-î înconjoară,
Vin gătiți însurăței:
Don Fernando, Donna Clara.

Curioși, pîn' la palatul
Mirelui, se bat să-î vază ;
După datini vechi acolo
Nunta mîndră se serbează.

Joc de arme, vesel praznic
Se perîndă toate 'n bine ;
Grabnic orele aleargă
Sgomotînd, — și noaptea vine.

Sus, la danț, buluc s'adună
Toți nuntașii 'n sala mare,
Toți în haine de paradă
Orbitor de sclipitoare.

Dar acum pe jețuri 'nalte
Vin ca să-și ocupe locul
Donna Clara, Don Fernando —
Și 'n șoptiri așteaptă jocul.

Freamătă mulțimea 'n sală,
Vălurind cu nerăbdare;
Sună tobele puternic,
Țipă vesele fanfare.

«Dar la ce, frumoasă Doamnă,
Ochii tăi mereu fixează
Unghiul sălii?» — cu mirare
Cavalerul cuvîntează.

«Cum nu vezi tu, don Fernando,
Un bărbat în mantă sumbră?»
Blînd surîde cavalerul:
«Ah, nu e decît o umbră!»

Ci era un om în mantă
Și s'apropie, iar Clara
Il salută pe Ramiro,
Inroșindu-se ca para.

Danțul se deslănțuește,
Jucătorii-și iaă avîntul
Val-vîrtej în vals, — și geme
Sguduit sub ei pămîntul.

«Te urmez cu drag, Ramiro,
Totuși trebuia să ști
Că 'n această neagră mantă
Nu se cuvenia să vii!»

Pironind-o cu privirea
Ochilor sticloși, se'ncruntă
Și-o apucă 'ncet Ramiro:
«Tu mî-ai spus să vii la nuntă!»

În mulțimea 'nvălmășită
Amîndoi dispar o clipă,
Sună tobele puternic,
Vesele fanfare țipă.

«Alb țî-e chipul ca omătul!»
Clara șovăind cuvîntă.
Crunt Ramiro-î taie vorba:
«Tu mî-ai spus să vii la nuntă!»

Lumînările din sală
Licăresc filfăitoare;
Sună tobele puternic,
Țipă vesele fanfare.

«Miinile-ți sînt sloiü de ghiață!»
Geme Clara 'n aiureală.
«Tu mi-ai spus să viü la nuntă!»
Și se pierd din noü în sală.

«Lasă-mă, Ramiro, du-te!»
Răsuflarea-ți mă 'nspăimîntă...
Surd Ramiro îi răspunde:
«Tu mi-ai spus să viü la nuntă!»

Arde, fumegă pămîntul,
Veselă orchestra cîntă —
Ca'ntr'un haos prins de vrajă
Sala toată se frămîntă.

«Lasă-mă, Ramiro! Du-te!»
Stins din vălmășag pătrunde.
«Tu mi-ai spus să viü la nuntă!»
Glasu 'ntunecat răspunde.

«Du-te, du-te-atuncî cu Domnul!»
Țipă Clara cu putere...
Dar abia sfîrși cuvîntul,
Și pe loc Ramiro pierde.

Clara-î dusă: întuneric
S'a făcut în toată sala;
In împărăția-î neagră
Stă s'o fure amețeala.

In sfîrșit își vine'n fire,
Negura'n sfîrșit dispare...
Și frumoșii ochi acuma
Se deschid mari de mirare :

Căci, de cînd pornise danțul,
Stă pe jeț în neclintire ;
Stă și-acum, de mire-alături,
Care-î zice cu 'ngrijire :

«Ah, de ce ți-e fața pală
Și sinistră ți-e privirea?»
«Și Ramiro...» 'ngînă Clara ;
Groaza i-a curmat vorbirea.

Dungă pösomorîte fruntea
Mirelui sever brăzdează :
«Doamnă, află că Ramiro
A murit chiar azi de-amiază».

BELSAZAR

E noapte 'ntunecată și ceasul e târziu ;
În Babilon domnește tăcere și pustiu.

Sus numai în palatul regesc e chef nespus :
Cohorta lui Belsazar benchetuește sus.

În sala triumfală terestrele lucesc,
Stă regele în frunte la praznicul regesc.

Scipesc în juru-î sclaviï și sorb din cupe vinul
Inflăcărat ca focul și roșu ca rubinul.

Ciocnesc din cupe sclaviï cu urlete de bestii :
Belsazar află farmec petrecerii acestii.

Ci iată-l că s'aprinde sălbăticit la față,
Căci vinul vechiï sporește pornirea-î îndrășneată.

Pornirea mi-l orbește și-î răsvrătește firea :
El spune vorbe grele, cîrtînd Dumnezeirea,

Și bleastă mă nepraznic în prada oarbei furii;
Urlău în hohot sclavii cînd el scrișnea injurii.

Semețul rege strigă, semețul rege țipă. —
Un servitor aleargă și iar se 'ntoarce 'n pripă,

Purtînd pe cap o tavă cu multe-odoare sfinte
Din templul lui Iehovah furate măi 'nainte.

Nelegiuitul rege o cupă sfînt'alege,
Un sclav îi umple cupa din mîna sacrilege;

Belsazar o ridică și pînă 'n fund o soarbe
Și hohotă 'n desfrîul minieii sale oarbe :

«Iehovah, nu mi-e teamă de tronul tău nemernic;
In Babilon Belsazar e rege-a-tot-puternic!»

De-abia rostise însă cuvîntul plin de faimă,
Cuprins a fost Belsazar de-o ne'nțeasă spaîmă.

Ingrozitorul hohot a înghețat în sală
Și 'n urma lui se face tăcere mormîntală.

Și uîte!... uîte-acolo! pe zidul alb deodată
Răsare ca o mîna, o mîna minunată,

Și scrie, scrie, scrie, în groaznica tăcere,
Cu litere de pară pe zidul alb, — și pîere...

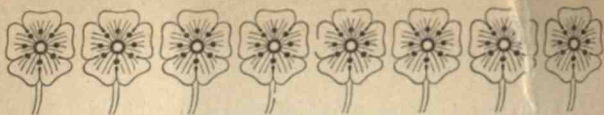
Belsazar vede totul cu mintea aiurită,
Pe obrajii lui cei palizi stă groază 'ntipărită.

A sclavilor cohortă a 'ncremenit de frică:
Nici un cuvînt nu scoate, nici ochii nu ridică...

Veniră magi în urmă, dar în zadar cercară
Să talmăcească rostul aceluî scris de pară.

Dar sclavii 'n răsvătire atunci aū tăbărit,
Și peste noapte fuse Belsazar omorît.

S O L I A

Băete, sus! — aruncă șeaua
Pe cal, și-aleargă 'n sbor cu el
Mai repede ca rînduneaă
La craiul Duncan, la castel.

Și-acolo-așteaptă pîn' ce-ți ese
Din grajd, în cale, vre-un argat
Și 'ntreabă-l: Care 'ntre crăiese
S'a logodit cū-adevărat?

De-ți spune: «Cea cu negre plete»
Să-mi vi 'napoi cît ai clipi..
De-ți spune: «Cea cu blonde plete»
Atunci, te rog, nu te pripi.

Te du atunci în tîrg, și cere
Un ștreang, — și vino-mi înapoi
In trap domol; — păstrînd tăcere,
Să urci ca să mi-l dai apoi.

CAVALERUL OLAF

I.

Doi bărbați de-un ceas așteaptă
La biserică, în poartă :
Rege-î unul, gîde-î altul —
Haine roșii ambiî poartă.

«După cum aud eă, slujba
Cununieî e sîrșită» —
Regele s'a 'ntors spre gîde:
«Stai cu barda pregătită!»

Orgă, clopote... Norodul
Dă năval din catedrală:
Lung alaiū; în mijloc miriî
Strălucind es la iveală.

Firavă, nespus de tristă
Fiica regelui privește; —

Vesel și semeț e Olaf.
Gura-î rumenă zîmbește.

Cînd spre 'ntunecatul rege
Gura-î rumenă-și îndreaptă :
«Ziuă bună, tată-socru !
Moartea astăzi, știu, m'așteaptă.

«Rege, pîn' la miez-de-noapte
Mai amînă-mi ceasul morții ;
Vreaū să-mi văd banchetul nunții,
Danțul la lumina torții.

«Lasă-mi vieața pîn' ce cupa
Cea din urmă voiū goli-o.
La-sămî viața, lasă-mi viața
Pin' la danțul de adio !»

Regele s'a 'ntors spre gîde :
«Vieața-î fie 'ngăduită
Pînă azi, la miezul nopții —
Stai cu barda pregătită !»

II

Stă Olaf la praznicul său nupțial, —
E ultima cupă, e ceasul fatal.
Femea lui stă lîngă dînsul
Și-o 'nneacă plînsul...
Călăul stă la ușe.

Pornește viū danțul, — și, dornic-păgîn,
Și-apropie Olaf soția la sîn :
Ei joacă la lumina torții —
E danțul morții...
Călăul stă la ușe.

Cum sună viorile viū și voios !
Cum șueră flautul trist și sfios !
Privind pe-amîndouă jucătorii,
Te prind fiori...
Călăul stă la ușe.

Și Olaf, în vuet, îngînă, nebun:
«Mă-ești dragă, mă-ești dragă cît nu potsă-ți spun,
Nici inimă nu-î să priceapă —
E frig în groapă...»
Călăul stă la ușe.

III

Olaf, bate mîezul nopții
Și la moarte-acum te chîamă !
Tu pe fiica unui rege
Aî iubit-o fără teamă.

Rugî călugării îngînă ; —
Omu 'n haina roșe ține
Barda 'n mină și te-așteaptă
Lîngă negrul stîlp, pe tine.

Olaf vede zid de săbii,
Vede torțele cum pică —

Gura-î rumenă zîmbește,
Vesel ochii 'n sus ridică:

«Binecuvîntate fie
Ceruri, soare, lună, stele!
Blînd popor de păsărele
Vesele ciripitoare!

«Binecuvîntate marea
Și cîmpia 'mpodobită!
Ochii tăi frumoși, iubită,
Viorelele frumoase...

«Ochii frumoși, ochi-viorele,
Numai voi mi-ați stîns norocul!
Binecuvîntat și socul
Unde mi te-ai dat tu mie!

N I M F E L E

Bat valuri plescăind în țărml
Pustiu, — și lună-î sus, pe mare...
Pe dună zace cavalerul
Cuprins de leneșă visare.

Ies albe nimfe din adâncuri,
Un văl ușor e a lor haînă ;
Crezînd că doarme dus voinicul
S'apropie de el în taină.

Intîia stă, — i-admiră coiful
Cu penele strălucitoare,
A doua și-află joc cu lanțul
Și ciucurii la cingătoare...

Și, fulgerînd din ochi, a treia
Îi trage spada sclipicioasă :
Proptită 'n spadă mi-l privește
Și-î rîde 'n față, drăgăstoasă.

A patra, drăgălaș s'alintă
Pe lîngă el, șoptindu-î glume :
«O, de-aș putea să-ți fiu iubită,
Drag făt-frumos din altă lume!»

A cincea mîinile-î desmeardă !
A șasea par'că nu se 'ndură,
Sfios s'apleacă și-l sărută
Intîi pe ochi, apoi pe gură...

Șiret, el nu deschide ochiî,
Se simte-așa nespus de bine :
Sub farmecul tăcut de lună
Se lasă răsfățat de zine.

SERBĂTOARE DE PRIMĂVARĂ

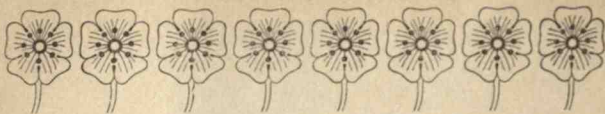

A primăverii tristă petrecere-a'nceput :
Sălbăticită ceată de gingaşe fecioare
Aleargă'n aiurire, bocind rătăcitoare
Cu sînul gol, cu părul în aer desfăcut :
«Adonis ! Adonis !»

Pustie noapte cade. Pe umede cărări
S'afundă'n întuneric, trecînd cu torţe-aprinse
Şi sperie tăcerea pădurilor întinse
De-atît suspin şi plîns şi hohot şi strigări :
«Adonis ! Adonis !»

Pe earbă zace palid şi mort, un făt-frumos,
Il caută prin codri fecioare 'ndurerate ;
Plîng florile 'mprejuru-î, şi-s toate 'nsîngerate,
Văzduhul tot se umple de vaer dureros :
«Adonis ! Adonis !»

TRAGEDIE

I

„O vino, și-mi vei fi soție;
La pieptul meu găsi-vei scut:
Uita-vei în străini și țara
Și casa unde te-ai născut.

De unde nu, eū mor — și tristă
Vei rămînea p'aceste lunci:
Și chiar la vatra părintească
Vei fi ca și 'n străini atunci...»

II

(Cîntec popular auzit pe țărmurile Rinului)

A dat o brumă fără veste,
A dat o brumă pe 'nserat,
Și florile de primăvară
S'aū ofilit, s'aū scuturat.

Un tinăr a 'ndrăgit o fată
Și dragostea i-a scos din minți —
Ei au fugit pe-ascuns în lume
Nevrînd să știe de părinți.

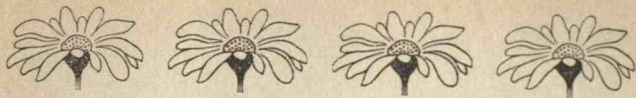
Copii sărmani, n'avură parte
Și steața nu le-a strălucit:
Au rătăcit pe căi străine,
S'au prăpădit și au murit...

III

Un tei întinde ramuri umbrindu-le mormîntul,
Și paserile cîntă, suspină 'n treacăt vîntul:
Subt tei, pe dîmbul verde, flăcăul de la moară
Cu mîndra lui glumește, într'un amurg de vară.

Fantastic teiul crește și 'n umbră-i înveșmîntă,
Trist freamătă zefirul, trist paserile cîntă:
Deodată 'ndrăgostiții au încetat din glume,
Și plîng' fără să știe nici ei de ce anume...

CAVALERUL

A fost odinioară un cavaler tăcut
Cu ochii melancolici, obrajii de zăpadă.
Tărăgănat și șubred, pustiū și abătut
El hoinărea pe uliți dat visurilor pradă.
Era așa de țeapăn, stîngaciū, dus în extaz!
La geamuri florī și fete rideau de el cu haz,
Cînd, șovăind în umblet, se poticnea sărmanul.

Ades, pierdut în umbră, stetea 'ntr'un colțișor,
Fugind de ochii lumii, în casa-ī solitară.
Și brațele-amîndouă el le 'ntindea cu dor,
Ci nu scotea o șoaptă în liniștea de seară.
La mîezul nopții însă crestea un freamăt lin
Și-un cîntec saū descîntec bizar, ca din senin. —
Și cine-va la ușă ușor de tot îi bate...

Iubita-ī intră, — iat-o alunecînd ușor
Intr'un vesmînt de spumă de valuri sgomotoase,
Aprinsă și 'nflorită ca un aprins bujor;

Strălucitor e vălu-î ușor ca de mătase.
Blond chipul ei răsare din buclele-aurii,
Surid albaștri ochii schinteetor de vie —
In brațe unul-altuî se lasă ei să cadă...

In brațe unul pe-altul ei dornic se coprind ;
~~Stingaciul de-adineauri nici nu se mai cunoaște ;~~
~~Re'nvie visătorul ; obrajii reci s'aprinđ ;~~
Din ce în ce mai teafăr el simte că renaște.
Ea însă, ea-l răsfață zîmbind alintător,
Cu vicleşug se 'ntoarce încet și 'ncetișor
L-acopere cu vălul cel alb, de diamante...

Intr'un palat feeric, cu ziduri de cleștar
Se vede cavalerul orbit de-așa splendoare :
Uimit se uită dînsul și se mai uită iar,
Tot aruncînd în preajmă-î priviri ne'ncrezătoare.
Dar nimfa-l ține totuși îmbrățișat cu drag,
El mire, ea mireasă — și 'n jurul lor, șirag
Din țiteră țin hangul și cîntă mîndre zîne...

Din țiteră țin hangul și cîntă răpitor,
Și, stînd să'nceapă danțul, ridică 'n tact piciorul...
Tresare cavalerul, înnebunit de-amor,
Mai pătimaș își strînge la pîept acum odorul
Atunci, fără de veste, luminile dispar,
Și iarăși cavalerul tăcut și solitar
Se pomenește 'n trist'a poetului chilie...

CÂNTECE

Cu trandafiri, cu aur și crângi de chiparos
Aș vrea această carte s'o 'mpodobesc frumos,
Ca pe-un sicriu în care dorm cînturile mele...
O, de-aș putea iubirea s'o 'ngrop aici cu ele!

Odihna peste groapa iubirii înflorește —
Pe urm' atîtuî sbucium senină floarea-î crește.
Ci numai pentru mine răsare prea tîrziu :
Ea va 'nflori cînd însumî în groapă am să fiu!

Aici sînt dar acele cîntări, ce-odinioară,
Ca lava ce din Etna aruncă foc și pară,
Sbucniră din adîncul simțirii-mî arzătoare
Și 'n jur împrăștiară schinteî fulgerătoare!

Acum pare-că 's moarte, zac înghețate, mute,
Și palide așteaptă în negură pierdute.
Dar tresări-vor iarăși viî cînturile mele,
Cînd s'o abate duhul iubirii peste ele.

Și inima-mă șoptește că vremea va să vie,
Acel duh al iubirii cu rouă să le 'nvie:
Îți va cădea în mină această carte-odată,
Tu dulcea mea iubire din țară depărtată!

Atunci puterea vrăjii, iubito, va 'nceta
Și palidele slove cu jale vor căta
In ochii tăi cei mindri, făcîndu-te să tremuri,
Șopti-vor melancolic povești din alte vremuri..

lyp

Dimineța 'ntreb zadarnic:
Vine îngerașul azi?
Seara însă plîng amarnic:
N'a venit nici azi, nici azi!

Noaptea dorul mî-e tovarăș
Și mă face să veghez ;
Ziua toată umblu iarăș
Dormitînd, par'că visez.

Pe inimă-mi, iubito, mînuța ta așează-mi; —
Auzi tu 'n cămăruță cum sună a pustiū?
Stă un dulgher acolo, cîoplește și lucrează
Și-mi face un sicriu.

Tot bate și răsbate acolo zi și noapte;
Mă-a speriat și somnul de m'am luat de gînd,
Hai, meștere dulghere, dă-î zor și isprăvește,
S'adorm cît măi curind!

Păduri și cîmpuri se 'nvesmîntă
Cu flori, s'a desprimăvărat...
Voioasă ciocîrlia cîntă
Sus, în văzduhul fermecat.

Tresare inima-mî pustie
Din toropeala-î de mormînt,
Și tu mă faci, o! ciocîrlie,
Să plîng încet și trist să cînt...

Ea-mî strigă gîngăș din tărie :
«Ce tot îngîni acolo 'ncet?»
Un cîntec, dragă ciocîrlie,
Și-s anî de cînd îl tot repet!

Il cînt pe cîmpuri vara 'ntreagă —
De mult durerea mi-l urzi,
Și chiar, o! ciocîrlie dragă,
Bunica ta mi-l auzi!...

Cînd mor tinere inimî
Sdrobite de desastre,
Rîd stelele voîoase
Din depărtări albastre :

«Ah, bieţii oameni, dinşii
De trist sfîrşit aū parte !
Cred în amor, şi 'n urmă
Se sbat pînă la moarte.

«Noi nu ştim ce-î amorul,
Blestemul care-î doare
Şi-î mistuie ; de-aceea
Sintem nemuritoare !»

Recapăt curajul păgîn din străbunî,
Sbor par'că pe-un roîb furtunatic;
M'aşteaptă iubita şi dornic m'avînt
Spre vechiul castel singuratic.

Recapăt curajul păgîn din străbunî,
Sbor par'că pe-un roîb furtunatic;
M'aşteaptă rivalul şî-alerg, îndirjit
De dorul de luptă sălbatic.

În juru-mî cimpîi şi păduri se aştern
De-avalma în goana turbată!
Şi-î scris ca să moară şi cruntul rival,
Şi gingaşa mea adorată...

Aș pune cruce sărăciei mele
De-aș fi un pictor meșter de icoane,
Să zugrăvesc tablouri după toane,
Impodobind biserici și castele.

Potop de daruri, aur și coroane,
De-aș ști clavir, vioară ca, prin ele,
Să desfățez boerii 'n cafenele
Orî să culeg aplause 'n saloane.

Nu-mî va zimbi norocul nicîodată:
Pe lume, tu mî-ești singurul tesaur,
Tu, artă fără piine, poezie!

Și ah! cînd alți petrec și se desfată,
Cînd vinul spumegă 'n pahare de-aur,
Eû însetez orî beaû — pe datorie...

Lipia

In Maiu, cind mugurii 'ncolțesc
Și rîde toată firea,
A răsărit și-a înflorit
In inimă-mi iubirea.

In Maiu cind tot văzduhu-î plin
De viers de păsărele,
Mî-am pus în versuri jalea mea
Și dorurile mele!

Din lacrimile ce le plîng
Răsar înfloritoare florî,
Şi suspinările-mi se strîng
In coruri de privighetori.

Şi ale tale or fi, de-î vrea,
Copilă, toate florile,
Şi toată noaptea ți-or cînta
La geam privighetorile.

CAROL I
MUNEA LUMIN

Și dacă 'n ochii tăi privesc,
Mă vindec și mă liniștesc ;
Și dacă gura ți-o sărut
Mă simt cu totul renăscut.

Și dacă tu la sîn mă culcî,
Mă farmecă iluzii dulcî ;
Ci dacă-mî spui : «Mi-ești drag !» tresar
Și par'c'aș vrea să plîng amar.

Nu mă iubești! Nu mă iubești!
Ce-mă pasă mie, dragă?
Eū sînt, cînd vād ce mîndră ești,
Stăpîn pe lumea 'ntreagă.

Tu mă urăști! Mi-o spune chîar
Gurița, frumușică!
Intinde-mî-o s'o pup măcar,
Și nu-ți mai cer nimica!

Sărută, nu jura! Temei
Nu pun pe vorbe de femeî!
Orî cit de dulce-ai fi la graî,
Dar și mai dulce gură ai!
Sărutul pentru mine-î sfînt:
Cuvîntul este fum și vînt!...

* * *

O jură, dragă, cum jurai!
Cred tot ce-mî spuî și tot ce vreaî!
Cînd, fericit, la sîn m'alînți
Nu pot să cred atuncî că minți,
Cred că ți-s drag pe vecî și chîar
Mai mult, — dincolo de hotar!

Mi-s cînturile otrăvite
Și 'n veci eū n'am tăgăduit-o :
Pe primăvară vieții mele
Otravă revărsași, iubito.

Mi-s cînturile otrăvite
Și 'n veci eū n'am tăgăduit-o :
Eū port atîția șerpî în suflet,
Te port pe tine chîar, iubito !

In vis văzui un om gătit, mic de statură,
Mergeră cu pași de-o schioapă pe labe răschrăte;
Purta o haină nouă și albituri curate,
Ci răsărea 'n lumină mojica lui făptură.

In fond era nemernic, meschin, — o stîrpitură,
Pe din afară însă cu multă demnitate;
Răsbunător și țanțoș, trîntea cuvinte late,
Cu ifos fără margini vorbind despre bravură.

«Știi cine este? Vino și-l vezi!» Zîmbind îmi spune
Cu viclenie Zeul stînd înaintea mea,
Și magica-î oglindă sub ochii mei o pune.

Văd un altar și 'n față-î steta piticul famen,
Cu draga mea alături; rostiră ambii: «Da!»
Și mii de draci strigară rîzînd cu hohot: «Amen!»

N'am împotriva ta nimica, chiar de-aș înnebuni de jale,
Pe veci pierdute ! n'am nimica, nimic n'am împotriva ta :
Orî cît de mîndră 'n strălucirea de diamante-aî arăta,
Nu vei putea s'arunci o rază în noaptea inimioarei tale...

Știam de mult. In vis, odată, văzui vieța ta ursită,
Văzui și noaptea 'ntunecată ce inima ți-a fost robito,
Văzui și vipera ce mușcă ascunsă 'n inimă-ți, iubito,
Și-am înțeles, pe veci pierdute, cît ești de mult nefericită !

Și dacă ești nefericită, nimic n'am împotriva ta :
Iubito, soarta blestemată vrea ca să fim nefericiți !..
Pin' ce tot sbucîumul acestor nebune inimi va 'nceta,
Iubito, soarta blestemată vrea ca să fim nefericiți !

Ci văd eū zimbetul ironic pîndind prilej ca să sbucnească,
Văd ochii tăi mărind cu cîudă fulgerătoarele lumine,
Și văd pornirea de orgoliū ce face sînul tău să crească —
Și totuși ești nefericită, nefericită ca și mine !

In preajma gurii tale totuși durerea tremură 'n neștire,
De lacrimi tănuite 'n umbră ți-s ochii împăinjeniți,
Și sinul tău superb ascunde o rană fără lecuire —
Iubito, soarta blestemată vrea ca să fim nefericiți!

Din basme-vechi o albă mină
Te chiamă fluturînd în zări
Și-auzi cîntînd o mîndră zîină
De peste nouă mări și țări...

Ea cîntă despre-o 'mpărăție
Fantastică din soare-apus :
Flori mari, necunoscute ție,
Acolo strălucesc nespus...

Toți arborii acolo sună
Și cîntă par'c'ar fi un cor :
Ca musică de danț răsună
Sonore glasuri de izvor ;

Și doine dragi, cum niciodată
Tu n'ai mai auzit, socot,
Te leagănă și te desfată,
Pîn' ce te farmecă de tot. —

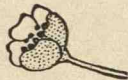
Ah, dac'ăi ști 'ncotro anume?
Acolo cum ai vrea să pleci!
Să uiți durerile din lume,
Și-acolo să rămii pe veci!...

Ah, mîndra asta 'mpărăție
Mî-apare în somn adesea-orî;
Dar, ca o negură pustie,
Se stinge totdeauna 'n zori!

Cînd doi își zic adio
De mîini cu drag se string
Și plîng amar, oftează
Amar și iarăși plîng.

Ci noi la despărțire
N'am plîns, nici n'am oftat,
Și lacrimi și suspine
Pe urmă ne-aū aflat.

Frumos e pe lume și 'n cer e senin
Și vîntul adie șagalnic și lin
Și rîd fericite cîmpiile 'n floare
Și tremură 'n roûa bătută de soare
Și-î tot veselie și-î tot sărbătoare
Și totuși spre groapă dorința mă poartă
S'adorm lîngă tine, mireasa mea moartă !

Ibovnică dulce, cînd tu în sicriu
Dormi-vei și-o fi să te îngroape,
Atuncî aș dori după tine să vii
În negura negrei groape...

Să plîng sărutîndu-te dornic și lung,
Mireasă dorită 'n vecie!
Să gem, să mă sbucium, să tremur, s'ajung.
Cadavru asemenea ție!

Scula-se-vor morții noaptea tîrziu,
Fantastic jucînd pe morminte —
Ci noi amîndoi dormim în sicriu,
În brațe cuprinși ca 'nainte.

Scula-se-vor morții în ziua de-apoi
Cînd surla 'nvierii răsună —
Nimic nu ne tulbură însă pe noi
Și dormim fericiți împreună.

~~Noi ne iubirăm împreună~~ *Bene*
Și de-a «femeie și bărbat»,
Jucându-ne în voe bună
Nu ne-am bătut, nu ne-am certat.

Am dus-o într'un vis și 'n glume;
Rîdeam cu gînd nevinovat, —
Și fără nici un zor de lume
Ne-am drăgostit, ne-am sărutat.

«Dea-v'ați-ascunsele în fine
Ne-am măi jucat prin văi și lunci,
Și ne-am ascuns așa de bine
Că nu ne-am măi găsit de-atunci...

Un tînăr iubește-o copilă ; —
Copila pe altul l-ar vrea,
Acesta iubește pe alta
Și chiar se cunună cu ea.

Copila atunci se mărită
Din cîudă cu 'ntîiul venit
Ce grabnic o 'ntîmpină 'n cale ;
Iar tînărul umblă mîhnit.

Povestea e veche, și totuși
Rămîne de-apururea nouă ;
Și-aceluia cui i se 'ntîmplă
Ii sfîșie inima 'n două.

Icoane vechi din vremi uitate
Se 'nalță tainic din morminte
Și 'ncearcă astăzi să-mi arate
Cum te iubeam mai înainte...

Cum visător, trist, ziua toată
Umblam cu ochii în pământ,
Și lumea se oprea mirată
Văzîndu-mă ce palid sînt.

Cum noaptea mă simțeam mai bine,
Căci tîrgul tot era pustiu,
Doar eū, și umbra mea cu mine,
Treceam pe străzi așa tîrziu...

Doar pașii mei trezeau ecouri
Pe cheiū, în tainica tăcere,
Doar luna se rupea din nouri
Și-mi arunca priviri severe...

Și mă opream, fără de veste,
In fața porții casei tale,
Priveam pierdut sus, la ferestre, —
Mi-era atit de dor și jale!

Tu m'ai zărit, o știu eū bine,
Venind atitea serī la rind,
Tirziū în nopțile senine
Ca și un stilp în lună stind...

Ce tristă mă-e inima, tristă! —
E 'n Maiu și e cald și-i lumină.
In deal, lângă teiul de strajă,
Staū dus pe redută 'n ruină.

Alunecă gîrla 'ntre sălcii;
In luntre-un copil de pescar
Tot plescăe undița 'n apă
Și flueră micul ștregar.

In miș de culori mi s'arată
Podoabele mîndrei naturi:
Grădine și chioșcuri, și oameni,
Și vite, și lunci, și păduri.

Jos, fete albesc și bat rufe;
Lin zbirnăe din depărtare
Sub scocul înalt, roata morii
Și prăfue mărgăritare.

Pe lingă gheretă se plimbă,
In turnul castelului sur,
Strajeru 'n tunica lui roșe :
El face la stînga 'mprejur.

Cu flinta la soare se joacă
Și-î fulgeră 'n mîini acea flintă;
Salută, o pune la umăr —
Aș vrea să mă iee la țintă.

Prin crîngul verde rătăceam
Ca să-mi ascund de lume plînsul;
Un sturz sălta din ram în ram:
«De ce plîngi tu?» mă 'ntrebă dînsul.

Intreabă tu pe rîndunici
De ce sînt trist, să-ți spună ele,
Ce staū în cuiburile mici
De subt fereastra mindrei mele.

Steteam la colibă, pe prunduri,
Privind peste mare 'n apus,
Năvalnice neguri de seară
Venită, urcîndu-se 'n sus.

Luminile fără-de-veste
Aprinse fuseseră 'n far,
Și-abia mai zărirăm o pinză,
Departe p'al mării hotar...

Vorbeam de furtuni, naufragii,
Și cum trăește-un năer,
Săltînd între spaimă și farmec,
Plutind între mare și cer.

La Ganges sînt arbori giganticî,
Mireasmă de flori și lumină;
Copiii pămîntului pașnicî
La floarea de Lotus se 'nchină...

Ce oameni murdari Laponeji!...
Cu capul turtit, stîrpituri;
Frig pește, stîrciți lîngă focuri,
Și chiotă 'n fund de păduri...

Steteaă, ascultînd serioase,
Copilele... Toți am tăcut —
Și noaptea căzu fără veste,
Și pînza a fost dispărut.

A răsărit senina lună
Și strălucește peste mare;
Eă staă cu draga mea 'mpreună
Și-o strîng la sîn cu desmîerdare.

Stăm singurei uitați pe maluri:
«Iubito, ce ascuți cu frică
La vuetul de vînt pe valuri?
De ce tresare mîna-ți mică?...»

Nu-î vînt pe valuri, ci cîntarea
Sirenelor ce mă 'n fioară,
Surorilor pe care marea
Mi le-a 'nghițit odinioară.»

Pe nouri luna strălucește,
O uriașă portocală,
Aruncă peste marea sură
Dunghi sclipitoare de beteață.

Pe maluri rătăcesc și-s singur,
Se sparg de maluri albe valuri,
Și par'că șoapte dulci mă chiamă
Din valuri ce se sparg de maluri.

Ah, noaptea e atât de lungă
Și inima-mi de dor se 'mbată —
Veniți, jucați, frumoase nimfe,
Cîntați în horă fermecată !...

Aș vrea s'adorm la sînul vostru,
Al vostru sînt cu trup și suflet...
Cîntați să mor, sorbindu-mă dulce
Din suflet ultimul răsuflet !

Invăliți în noură zeii
Dorm uitați : ȳ-aud în zare
Sforăind, — și noi, pigmeii,
Vreme rea avem pe mare !...

Vreme rea ! Mînia mării
Stă să spargă biata navă. —
Cine vai ! să stăpînească
Astă cumpănă grozavă !

Saltă nava, și troznește
Zguduită de furtună. —
Mă 'nvălesc și eū ca zeii
In mantă... și noapte bună !

E sindrofie astă-seară
Salonul tremură 'n lumină ;
Sus, la fereastra cea înaltă
Se mișc' o umbră și se 'nclină.

Eū singur staū pierdut în noapte,
Tu însă nu mă poți vedea,
Și măi puțin poți tu pătrunde
În noaptea din inima mea.

Și inima-mi întunecată
Poți singură s'o 'nseninezi...
Ea geme sîngerînd în noapte
Și moare, — însă tu nu vezi...

Afară-î noapte, ploură, ninge
Pe cer aleargă repezi norii;
Ah, unde-î strălucesc iubitei,
Pe vremea asta, ochişorii?...

O văd lipită de fereastră
In cămăruţa-î solitară;
Cu ochii 'ntunecaţi de lacrimi
Priveşte viscolul de-afară...

SUROREI SALE

Copii eram p'atunci, copilă,
Copii drăguți, copii vioi;
Ne cocoțam printre cotețe,
Dormeam în paie amîndoi.

Iar oamenii veneau afară
Cînd noi cucurigam drăcoși —
Și ei credeaui de bună seamă
Că este cîntec de cocoși...

Cu lăzile din curtea noastră,
Grămadă una peste altă,
Intruchipasem noi o casă:
Gospodăria la olaltă...

De prin vecini bătrîna miță
Ne cerceta 'n răstimpuri dese,
O 'ntîmpinam cu plecăciune,
Rostind cuvinte ne 'nțelese.

Ba o 'ntrebam de sănătate,
Politicoși, care de care; —
De-atunci, la cîte miți bătrîne
N'am pus aceeași întrebare!

Ba stam adesea la taifasuri,
Ca doi bătrîni din vremi uitate,
Ne tînguîam că 'n vremea noastră /
Eraü așa frumoase toate;

Ca dragostea, credința, cinstea
Pe zi ce merge tot dispar,
Și cît de scumpă e cafeaua
Și banul cît este de rar!...

S'a dus copilăria noastră,
Și toate-s de vîrtej furate —
Și bani și vremuri și credință,
Și cinste și iubire, — toate!...

Mă e inima tristă, și dornic
Mă 'ntorn către timpul trecut,
Cînd omul era măi statornic
Și traîul era măi plăcut.

Ci astăzi, ce goană grozavă!
Ce jale, ce lipsă de-avînt!
E mort Dumnezeu din slavă
Și Demonu-i mort pe pămînt!

Ah, toate-mi par triste, bătrîne
Și putrede 'n sîmburul lor :
Aș vrea ca să mor pînă mine
De n'ar fi un pic de amor...

Ca visurile 'ntunecate
Clădirile se 'nșiruesc,
Și singur, învălit în manta-mi,
Tăcut pe trotuar pășesc.

Acuma 'n turnul catedralei
Se bate tainic miez-de-noapte...
M'așteapt'acasă adorata
Cu sărutări, vrăjite șoapte.

Prietenoasă trece luna
Călăuzindu-mi pas cu pas;
Dar eă m'opresc în umbra porții,
Strigându-i vesel «bun rămas».

Îți mulțumesc amică veche,
Că-mi luminași frumos pe drum;
Treci măi departe, luminează
Și celor-l-alți pribegă, de-acum.

«Iar de găsești pe vreun ibovnic
Ce plânge, tu să nu mi-l lași ;
O, mîngăe-l, precum pe mine
De-atîtea ori mă mîngăiași»...

Atît de drăgălașă, albă,
Frumoasă — par'că ești o floare!
Și-ades rămîn pierdut pe gînduri
Cînd mi te-arăți surizătoare ;

Cu mîinele — amîndouă par'că
Te-aș binecuvînta, copilă ;
Plecînd genunchiul către Domnul,
Aș vrea să'mplor cereasca-î milă,

Ca vecinic să te aibă 'n pază
Și să rămîi surizătoare,
Atît de albă și frumoasă
Și drăgălașă ca o floare !

Safire-s ochii tăi, iubito,
Atit de dulci și drăgălași, —
De trei ori fericit bărbatul
Pe care să-î sărute-l lași.

Și inimioara ta, iubito,
E nestemată piatră rară —
De trei ori fericit bărbatul
Cel pentru care arde 'n pară.

Gurița ta-î rubin, iubito,
Cum alta nu mai e pe lume —
De trei ori fericit bărbatul
Pe care-l strigă blind pe nume.

Ah! nu-l știu eu pe fericitul!
Ah! singurel să-mi easă 'n cale,
Acolo 'n codru... iute-aș pune
Un capăt fericirii sale!

Glas de primăvară blind,
Taînic mă 'nfioară ..
Sboară 'n depărtări, curînd
Dulce cîntec, sboară !

La căsuța unde 'n șir
Rîd flori răsfațate,
De-î zări un trandafir,
Spune-î sănătate !

Stai și-ascuți sub ramuri albe
Cum departe geme vîntul
Și privești la cer prin ceața
Care 'nvăluie pămîntul.

Vezi și crînguri, vezi și cîmpuri
Triste și pustii, departe:
Iarnă 'n suflet, iarnă 'n fire,
Iarnă afli 'n ori-ce parte...

Însă crăngile se scutur'
Fără veste. — Abătut,
Crezi că valuri de zăpadă
Peste tine-aū fost căzut.

Ah, nu-s valuri de zăpadă !
Tresărind din vis, te sperii :
Ploūă florī mirositoare,
Joacă razele puzderii.

Farmec fioros de dulce!
Iarna se preschimbă 'n vară,
Fulgii se preschimbă 'n floare, —
Inima iubeste iară...

Arborii 'nfloriți răsună,
Cîntă cuiburile 'n slavă...
Cine-î oare capel-măistrul
In orchestra din duminică?

Pițigoiful care 'ntr'una
Dă din cap cî-atîta fală?
Ori pedantul cuc ce-și strigă
Numele fără greșală?

Este oare cocostîrcul,
Care, tacticos la pasuri,
Calcă 'nfapt pe lungi picioare,
In acest concert de glasuri?

Nu! In inimă-mi trăește
Cela ce conduce corul...
Tăinic simt cum bate tactul
Și socot că e amorul.

Și dacă vrei să ieși aminte,
În toate cîntecele mele
Zărești un drac frumos de fată,
Ivindu-se mereu din ele.

Și dacă vrei să ieși aminte
Auzi chiar vocea-i îngerească :
Prin cîntec, rîset și oftare
Ea cearcă să te zăpăcească.

O vorbă numai, o privire
E 'n stare inima să-ți fure,
Și 'n Maiu veți rătăci ca mine
Pe văi și lunci, visînd aiure...

„Ce dor nătîng te poartă cu pași rătăcitori
Pe-o noapte-așa senină ? Ai dat o spaimă 'n florî !
Sărmana viorica mî-a tresărit în vis !
Ce roșii de mînie, în mijlocul grădinii
Staū rozele ! Ce palizi și triști se 'nnalță criniî !
Și toate-s tulburate de-un freamăt nedescris...

Greșii, o lună dragă, și-am fost nemernic, — dar
Așa mironosițe, ca florile, maî rar !
Ingădue-mî încalte ertare să le cer...
Puteam ghici eū însă că staū la pîndă ele
Cînd, fermecat cu totul de dorul dragiî mele,
Grăisem într'aîure cu stelele din cer ?

Socoata vremii 'n ore, minute și secunde, —
Intîiul ornic,— cine le-a născocit? Răspunde!
A fost un singuratec, un suflet trist, pustiū...
In nopțile de iarnă sta și-asculta, tîrziū,
Cum șoarecii se mișcă prin umbră de unghere,
Și cariul ritmic toacă în taînica tăcere...

Dar sărutarea, cine mî-a născocit-o 'n lume? —
O gură fericită și dornică de glume...
Ea săruta cu sete; era în luna Maiū.
Natura 'ntreagă par'că se preschimbase 'n raiū,
Un raiū cu flori frumoase și ciripire vie —
Și soarele 'n văzduhuri rîdea de bucurie!...

În saloane de pictură
Vezi pe omul care-a vrut
Ca să lupte cu bravură,
Innarmat cu lance, scut...

Amorași însă-l răsfăță,
Pîn' ce-î fură scut și armă, —
Și, cu lanț cu flori pe brațe,
El stă dirz — ci tot nu-l sfarmă.

Ast-fel lîngeszec și eū,
Cu tot focul tinereții,
Iară alții luptă greu
In răsboiul mare-al vieții.

In amurg, tîrzia rază
Peste crîng și văi adoarme...
In albastrul din văzduhuri
Luna plină schinteează.

Cîntă greerî la isvor,
Apa strălucind se mișcă ;
Ascultînd, robit de farmec
Stă drumețul visător.

La isvorul ce răsună
Mîndră zîină mi se scaldă :
Umerî goî și albe brațe
Strălucind în clar de lună...

Visaiu că mă plimbam cu tine
Prin cer, — cu tine, draga mea.
Căci fără să te am alături
Un iad și cerul mî-ar părea.

Văzui aleșii, curioșii
Și dreptii toți ce preste fire
Și-au chinuit pe lume trupul,
Spre-a sufletului mîntuire.

Părinți și eremiți, apostoli,
Prin fața noastră au trecut,
Toți gîrbovi, — ba vre-o ciți-va tineri
Mai jalnici încă de văzut.

Lungî fețe sfinte, frunți pleșuve —
(Și jidovi între ei vre-o doi) —
Severi, ei își vedeau de cale
Și nici nu se uitaū la noi.

Nu ți-aruncau nici o privire,
Deși, la brațul meu zglobie,
Mi te-alintai zîbind în treacăt,
Iubito, cu cochetărie...

Doar unul te-a privit. El singur
Era frumos în sfînta ceată.
Minune de frumos... În raze
Lucea figura-î adorată.

În ochi senin ceresc; pe buze
Un zîmbet voitor de bine:
Cum a privit spre Magdalena
Pe vremuri, — ast-fel și la tine...

Ah! știu... e fără de prihană,
E sfînt, — și totuși, nu știu, par'că
Simțeam că 'n inimă o umbră
De bănuială tot mă 'ncearcă...

Nu-mi fuse 'n ceruri la 'ndemîină
Și de pămînt mă prinse dorul:
Mă stingherea — o, Doamne, eartă!
Isus Christos, Mîntuitorul...

Pe deșertul țarm al mării
Noaptea s'a lăsat, și 'n noapte
Dintre nori se rupe luna,
Și din valuri sună șoapte :

«E nebun pe semne-acela,
Daca nu-î înamorat ?
Vecinic trist și vecinic vesel,
Par'că-î lucru necurat».

Printre nori se furișază
Luna cu zîmbiri șirete :
«E nebun, înamorat e,
Pe de-asupra și poet e».

Spumegă marea sub stîncă runică,
Pe stîncă staū pierdut pe gînduri..
Șueră vîntul, zarea se 'ntunecă,
Păsări de pradă țipînd alunecă,
Trec valurile rînduri-rînduri...

Mîndrele fete, buniî prietenî
Și-atîtea scumpe idealuri,
Unde-s acuma ?..
Șueră vîntul, dănțue spuma,
Aleargă miile de valuri..:

AMURG

Pe prundul spălăcit al mării
Stam solitar și dus pe gânduri.
Mărețul soare scăpăta asvîrlind
Pe apă vilvătăi de pară,
Și albele talazuri
De flux îmbrîncite,
Năvăleaū mai aproape și tot mai aproape,
Spumegînd în ropot mereū...
Un ropot bizar : un șopot și-un plînset,
Un hohot și-un murmur, un freamăt și-un geamăt,
Pe-alocuri o musică dulce de leagăn
Tresărind pe furiș dintre valuri --
Părea c'ascult epopei dispărute,
Străbune povești năzdrăvane, pe care,
Copil, pe de rost le știam pe vremuri
Din rostul altor copii din vecină,
Pe cînd ne strîngeam, în amurguri de vară,
Pe scara de piatră,

Și toți ascultam tiptil și cuminte,
Cu ochii mari și cu inima mică ;
Iar fetele mari
Pe după 'nfloritele glastre
Steteaū peste drum, la ferestre,
Rosalbe figurī zîmbitoare,
Bătute de lună....

FURTUNA

Turbează furtuna
Dă bice gloatei de valuri,
Și ele, spumînd de mînie 'n răscoală,
Se 'ncalecă 'n goană, urmînd și îmbrîncind
Munți albi și mișcători pe apă :
Micuța navă-î suie
Cu trudnica pripă —
Ci fără de veste alunecă
In negre prăpăstii căscate...
O, mare !... Mama Frumuseții,
Din spumă de val răsărite !
Străbuna Amоруlui ! Aîbî îndurare !
Ah, iată ! alba ta rîndunea
Din aripî filfăe fantastic,
Setoasă de pradă,
Și-adulmecă inima mea ce răsună
De slava zeiței din tine născută ;
Adulmecă inima mea, jucăria,
Nepotului tău sburdalnic !

De-a surda implor!
Dispare strigarea-mă în larma furtunii
Și 'n tumultul de vânturi!
Uraganul se sparge 'n gigantic delir
De sunete oarbe!
Eū însă prind lămurit în auz
O dulce-aiurare de harfă;
Un cîntec mă cheamă, răzbind sălbatec,
Nespus de duios, dureros de nespus,
Și glasul acesta-l cunosc..
Depart, pe țărmul stîncoasei Scoții
Se'nalță turnul castelului sur
D'asupra mării năpraznice;
Acolo subt arcul înaltei ferești
Veghează o mîndră femeie bolnavă —
Ca umbra ușoară, ca marmura albă, —
Ea cîntă din harfă și cîntă din gură
Și vîntul îi flutură pletele-î lungi
Și-î spulberă cîntecul trist
In largul furtunii, pe mare...

NOAPTEA 'N CABINĂ

Legănat ca 'n vis de valuri
Și cu ochii către cer,
Staă culcat într'un ungher
Din cabina 'ntunecată

Caut dus prin ferestruce
Sus, la spuza cea de stele,
Ochii dragostelor mele, —
Legănat ca 'n vis de valuri.

Ochii dragostelor mele
Staă d'asupra mea de pază, —
Tot clilesc, tot schinteează
Drăgăstos din bolt'albastră...

Ast-fel către bolt' albastră
Multă vreme caut dus,
Pină ochii dragi de surs
Albe neguri mi-î acopăr...

* * *

In coasta năvi, unde zac
Și-mi razem capul visător,
Isbind se frămintă sălbatece-valuri
Și murmură 'ntr'una:
«Copil fără minte!
Aî brațul scurt și ceru-î departe,
Și stelele staū țintuite de cer
Cu ținte de aur...
Deșarte dorințe! Oftări deșarte!
Mai bine-ai face s'adormi în pace....»

* * *

Visaiū departe 'n zare, un cîmp pustiū și nins,
Lîntoliū de omături nemărginit de 'ntins.
Și sub omătul rece, în fundul groapei reci,
Dormeam uitat de veacuri în negura de veci.

Dar sus, din cerul negru, d'asupra groapei mele,
Vegheaū fără-de-număr frumoșii ochi din stele,
Frumoșii ochi! — și dinșii luceaū biruitor
In liniște senină, și totuși plini de-amor!

